UNIVERSITATEA NAŢIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate

DINAMICA MEDIULUI DE SECURITATE
FEBRUARIE – MARTIE 2016

EUROPA SUB ASEDIUL TERORISMULUI ISLAMIST

CRIZA NORD-COREEANĂ, ÎNTRE SANCŢIUNI ŞI ESCALADARE

CRIZA POLITICĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

RELUAREA ACȚIUNILOR MILITARE ÎN NAGORNO-KARABACH

CRIZA EUROPEANĂ A REFUGIAȚILOR (IV)

CUPRINS

Studiile incluse în acest material vor fi publicate în paginile revistei *Impact Strategic*.

Capitolul 1
EUROPA SUB ASEDIUL TERORISMULUI ISLAMIST

Dr. Mirela ATANASIU

Islamul este o religie monoteistă, care vehiculează „acceptarea și supunerea față de învățăturile lui Dumnezeu (Allah), revelate profetului Mohamed”[1]. Religia islamică este guvernată de un cod propriu de legi și norme stricte de comportament. Adepții care susțin și urmează legile Islamului se numesc musulmani.

Musulmanii cred că Allah a revelat, prin profeți, legile sale în diferitele stadii istorice ale omenirii, de aceea acceptă, pe lângă *Coran* − considerat a fi desăvârșirea tuturor învățăturilor sfinte (așa cum și Islamul este considerat religia care desăvârșește toate celelalte religii)[2] −, și alte scripturi, precum *Tora lui Moise*, *Psalmii lui David* și *Evanghelia lui Isus*, deși le consideră impure și distorsionate, chiar inferioare[3].

Islamismul este o ideologie care cere aderarea deplină a omului la legea Islamului și respinge cât mai mult posibil influența din exterior, cu unele excepții (cum ar fi accesul la tehnologie medicală și militară). Islamismul manifestă un antagonism profund față de non-musulmani și exprimă o ostilitate specială față de Occident[4]. Mai mult, acesta oferă o modalitate de abordare și de control al puterii de stat, de a conduce societatea și a modela individul, constituind un rezultat direct, dar și vehicul al transformării lumii musulmane.

Islamismul vehiculează și ideea că „legea islamică trebuie să fie stabilită prin *Jihad* violent (războiul sfânt), care poate include teroare și acte teroriste pentru realizarea cărora fiecare musulman trebuie să fie pregătit să se sacrifice”[5]. Așadar, putem considera că Islamismul este de

---

[1] I. A. Ibrahim, *A brief Illustrated Guide to Understand Islam,* Second edition, Darussalam, Publishers and Distributors, Houston, Texas, USA, 1997, p. 45.
[2] Lajna Imaillah, *Pathway to Paradise. A Guidebook to Islam*, Lajna Imaillah, USA, 1996, disponibil online la: https://www.alislam.org/books/pathwaytoparadise/LAJ-chp1.htm, accesat la 08.03.2016.
[3] *Coranul* (în limba română), p. 177, 347, 812, disponibil online la: http://ar.islamway.net/SF/quran/data/The_Holy_Quran_Romanian.pdf, accesat la 24.03.2016.
[4] Daniel Pipes, *Distinguishing between Islam and Islamism,* Center for Strategic and International Studies, June 30, 1998, disponibil online la: http://www.danielpipes.org/954/distinguishing-between-islam-and-islamism, accesat la 09.03.2016.
[5] Idem.

natură fundamentalistă și radicală, promovând terorismul ca mijloc de atingere a scopului final, acela al acceptării legii islamice într-un Stat islamic global.

În susținerea afirmației noastre anterioare este constatarea vizibilă că islamismul a devenit o forță politică ce conduce guverne în state precum Iran, Sudan și Afganistan[6], de aceea a fost denumit și „Islam politic încadrând Islamul pe ansamblu ca fiind mai degrabă ideologie politică decât religie”[7]. Mai mult, islamiștii[8] consideră că „Islamul reprezintă o credință care are un cuvânt de spus în ce privește modalitatea în care politicul și societatea trebuie să fie organizate și lumea musulmană să funcționeze în perioada contemporană”[9].

Cu privire la ideea despre violență (*recte* terorism), există două afirmații contradictorii care generează polemici chiar și între musulmani. Pe de o parte, în Coran, Islamul se afirmă ca fiind „o religie a milei, care nu permite terorismul”[10]. Pe de altă parte, Islamismul prin legea islamică (*Sharia*) arată că „musulmanii merită să domine, deoarece modul lor de viață este superior”[11], iar statele care nu urmează Sharia, indiferent că fac parte din lumea musulmană sau occidentală și pun omul mai presus de Dumnezeu în politicile lor legislative și sociale, trebuie convertite sau distruse.

Terorismul de factură fundamentalist-islamică reprezintă cea mai cunoscută şi răspândită formă de manifestare a terorismului religios. El stă la baza desfăşurării a numeroase conflicte între Israel şi palestinieni, între șiții și suniții din Maghreb, Orientul Mijlociu și Apropiat[12], între Rusia şi Daghestan sau Cecenia, între sârbi şi bosniacii musulmani sau albanezii kosovari.

Terorismul islamist îmbină Islamul și politica, fiind un mijloc de coerciție sau eliminare a „infidelilor” (*kuffar*)[13] utilizat în contextul ducerii Jihadului (războiului sfânt). Promotorii acestuia sunt radicaliștii islamiști (jihadiști) care îi găsesc o justificare „morală” și „legitimă” prin ideologia Islamismului pe baza interpretării conjuncturale a unor precepte religioase ale

---

[6] Idem.

[7] A se vedea: Mohammed Ayoob, *The Many Faces of Political Islam: Religion and Politics in the Muslim World,* University of Michigan Press, USA, 2008, p. 2.

[8] În contextul diferențierii între Islam și Islamism, considerăm că în exprimare trebuie să se țină cont și de separarea în termenii folosiți când ne referim la adepții religiei și ideologiei, respectiv *musulmani* și *islamiști*.

[9] Mohammed Ayoob, *op. cit.*

[10] I. A. Ibrahim, *op. cit., p.* 59.

[11] Ami Isserof, „Islamism” în *Encyclopedia of the Middle East*, 20 decembrie 2008, disponibil online la: http://www.mideastweb.org/ Middle-East- Encyclopedia/islamism.htm, accesat la 10.03.2016.

[12] De-a lungul timpului, disputa dintre șiiți și suniți a stârnit fratricide sângeroase. Disputa teologică dintre aceștia are la bază faptul că suniții urmează direct Sunna Profetului Mohamed nerecunoscând intermedierea oferită de clerici iar șiiții ce îl recunosc pe Ali drept primul succesor al Profetului și așteaptă venirea lui Mahdi (Mesia). A se vedea pe larg: http://adevarul.ro/international/in-lume/islam-conflictul-interconfesional-povestea-farasfarsit-1_520f634bc7b855ff56e73980/index.html.

[13] Robert Spencer, director al Jihad Watch, autorul cărții „The Complete Infidels’ Guide to the Koran” identifică într-un interviu că „infideli sunt considerați politeiștii și parte din evrei și creştini”. A se vedea: Jamie Glazov, The Complete Infidel's Guide to the Koran, Robert Spencer’s new book delivers a chilling warning call, 6 octombrie 2009, disponibil online la: http://www.frontpagemag.com/fpm/25251/complete-infidels-guide-koran-jamie-glazov-jamie-glazov, accesat la 10.03.2016.

Islamului, scoase din context sau „ajustate", pentru a servi unor scopuri politice. Așadar, acest tip de terorism, prin extrapolare la cele prezentate deja, este o formă violentă de manifestare a unor grupări islamiste fundamentaliste, care urmăresc atingerea scopului politic final – impunerea prin forță și teroare a Islamului ca religie unică și a ideologiei Islamismului peste tot în lume.

Terorismul islamist a devenit mai fervent după momentul 11 Septembrie 2001 din SUA, iar agenda politică a radicalilor a căpătat un caracter tot mai difuz, după cum se poate observa comparând scopurile politice ale Al-Qaeda și ale organizației Stat Islamic (SI). Pe când Al-Qaeda își constituise scopuri precise, spre exemplu retragerea forțelor americane din Arabia Saudită sau schimbarea regimului politic în statele Golfului Persic sau ale Orientului Mijlociu[14], în 2014, SI își propune scopuri utopice, precum cel declarat de Abu Muhammad al-Adnani, care îndeamnă la uciderea tuturor necredincioșilor indiferent dacă sunt americani sau europeni „mai ales a celor francezi care sunt dușmănosi și murdari"[15], dar și a necredincioșilor australieni sau canadieni, inclusiv uciderea cetățenilor țărilor care au intrat în coaliția împotriva SI. Așadar, ideologia lor împarte lumea în două, a „credincioșilor" și a „necredincioșilor", iar toți cei „necredincioși" trebuie suprimați, indiferent de mijloacele folosite.

Organizații teroriste islamiste s-au răspândit în lume, cele mai cunoscute grupări din această categorie fiind: *Hezbollah* (activ în Liban şi Iran); *Hamas* şi *Jihadul Islamic* (în teritoriile israeliene ocupate); *Taliban* (Afganistan); *Tigri Tamili* (Sri Lanka), *PKK* (Turcia, Irak), *Grupul Islamic Armat* (Algeria), *Tehrik-I-Taliban* (activează la granița afgană cu Pakistanul), *Boko Haram* (Nigeria) şi reţelele teroriste transnaţionale precum organizația *Frații Musulmani* (Hamas se recunoaște a fi o aripă a acesteia – acționează în Egipt, Siria, teritoriile palestiniene ocupate etc.); *Al-Qaeda* și cea mai nouă și recrudescentă organizație teroristă a momentului, auto-proclamatul *Stat Islamic* (cu baza în Orientul Mijlociu, dar care are simpatizanți și recruți inclusiv în statele occidentale).

Indiferent de organizațiile care îl proliferează, prin esenţa sa fundamentalistă religioasă care îl face atractiv pentru adepţii săi, formele atipice de manifestare şi nivelul de agresivitate manifestat, acest tip de terorism constituie nu numai „un pericol public" , ci și o ameninţare majoră la adresa securităţii şi stabilităţii naționale, regionale şi internaţionale.

---

[14] The Erik Castren Institute of International Law and Human Rights, *Indirect Responsibility for Terrorist Acts. Redefinition of the Concept of Terrorism Beyond Violent Acts*, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, the Netherlands, 2010, p. xxx.

[15] Abu Muhammad al-Adnani, *Indeed Your Lord Is Ever Watchful*, 22 September 2014, disponibil online la: https://pietervanostaeyen.wordpress.com/2014/09/25/abu-muhammad-al-adnani-ash-shami-indeed-your-lord-is-ever-watchful/, accesat la 02.12.2015.

Pe site-ul *Religion of Peace*[16] se arată că, pe întreg globul, numai pe parcursul anului 2015, acțiunile teroriștilor de factură islamistă au înregistrat 2.858 de atacuri în 53 de țări, în care 27.588 de persoane au fost ucise și 26.136 rănite[17]. Tot aceeași sursă precizează că de la momentul 11 Septembrie din SUA din 2001, s-a înregistrat un număr total de 28.042 atacuri teroriste violente[18] revendicate de organizații islamiste. Pe baza datelor preluate din aceeași sursă, prezentăm evoluția activității teroriste islamice pentru a identifica unele tendințe redate de indicatorii stabiliți respectiv număr de atacuri armate, număr de state pe teritoriul cărora au avut loc atacurile, numărul de victime ucise și numărul de victime rănite.

An	Număr atacuri	Număr state ținte ale atacurilor	Persoane ucise	Persoane rănite	Observații
2001	177	13	3.537	3.561	
2002	667	24	2.849	6.055	
2003	870	33	3.273	6.772	
2004	1.115	38	7.166	14.574	
2005	1.845	38	7.625	12.855	
2006	2.779	43	15.245	19.496	
2007	**3.096**	46	20.478	27.317	
2008	2.212	42	10.798	18.088	
2009	2.131	40	9.176	18.612	
2010	2.023	48	9.233	17.461	
2011	1.986	**58**	9.086	16.921	
2012	2.480	57	11.546	20.254	
2013	2.821	50	16.774	**29.577**	
2014	3.001	55	**32.863**	27.522	
2015	2.859	53	27.594	26.145	
2016	493	39	5.170	6.803	Ianuarie - martie
Total la 28.03.2016	**30.555** (din care 28.042 au înregistrat persoane decedate)		**192.413**	**283.329**	

Tabelul nr. 1 – Situația atacurilor teroriste islamiste în perioada ianuarie 2001-martie 2016

*Sursă: Datele sunt preluate de pe Site-*ul *Religion of Peace, disponibil la: http://www.thereligionofpeace.com*

Dintre actele comise în această perioadă, majoritatea au vizat ținte din regiunile tradițional afectate de terorism radical islamic (Siria, Irak, Pakistan, India, Indonezia, Israel etc.).

[16] Site-ul *Religion of Peace* se afirmă ca fiind pluralist, non-partizan, preocupat de învățăturile politice și religioase ale Islamului. A se vedea: http://www.thereligionofpeace.com/pages/site/about-site.aspx, accesat la 24.03.2016.
[17] *List of Islamic Terror: 2015,* 2016, disponibil online la: http://www.thereligionofpeace.com/attacks/attacks.aspx?Yr=2015, accesat la 22.03.2016.
[18] *Islamic Terrorists,* a se vedea: http://www.thereligionofpeace.com/pages/site/about-site.aspxIdem, accesat la 24.03.2016.

În anul 2007, s-au înregistrat cele mai multe atacuri teroriste islamiste (3.096), valori apropiate de acest maxim fiind observate începând cu anul 2013. O altă observație este aceea că numărul morților și răniților a crescut brusc în perioada 2013-2015, iar pentru 2016, previziunile sunt la fel de sumbre. Numai în primul trimestru al anului în curs deja au avut loc atentate teroriste în 39 de state de pe glob, cu victime numeroase.

Într-un studiu al *Pew Research Center* se arată că, în 2010, majoritatea statelor europene dețineau comunități musulmane, dar cele mai numeroase erau constituite în Germania și Franța (fiecare cu aproximativ 5 milioane etnici). Minorități musulmane ce reprezentau aproximativ 5% din populațiile autohtone mai erau și în Regatul Unit al Marii Britanii (aproximativ 3 milioane persoane), Italia (aproximativ 2,2 milioane), Bulgaria (peste 1 milion), Olanda (aproximativ 1 milion), Spania (sub un milion), Belgia și Grecia (aproximativ 600.000 cetățeni fiecare), Austria și Suedia (aproximativ 450.000)[19]. Proveniența majorității etnicilor musulmani cu cetățenie în statele europene o reprezentau Turcia, Kosovo, Irak, Bosnia-Herțegovina, Maroc, Algeria sau Tunisia.

În anul 2015, Siria, Afganistan și Irak sunt surse majore de imigranți (mai mult de 80%[20]) către Europa, iar statele cele mai asaltate cu cereri de azil sunt Germania, Suedia, Ungaria, Franța, Italia și Austria[21]. Astfel, Germania a primit mai mult de 1,1 milioane de solicitanți de azil în 2015, iar alte sute de mii de imigranți se află în drum către Germania și statele nordice traversând Ungaria, Croația, Austria, Serbia sau alte rute ocolitoare. De asemenea, între 2.000 și 5.000 de imigranți sunt campați în portul francez Calais, având ca destinație finală Marea Britanie[22]. Ulterior, în septembrie, miniștrii de interne ai UE au aprobat un plan de relocare a 120.000 de imigranți[23] pe întregul continent în următorii doi ani, alocând cote obligatorii unor state precum România, Republica Cehă, Slovacia și Ungaria.

Într-un studiu al Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM) realizat în 2003 se semnala că „terorismul internațional este, ținând cont de dimensiunile sale transfrontaliere, o problemă creată de migrație”[24]. Înmulțirea actelor teroriste în state care găzduiesc imigranți nu au

---

[19] Conrad Hackett, *5 facts about the Muslim population in Europe*, 17 noiembrie 2015, disponibil online la: http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/11/17/5-facts-about-the-muslim-population-in-europe/, accesat la 15.04.2016.

[20] *Why is EU struggling with migrants and asylum?,* 3 martie 2016, disponibil online la: http://www.bbc.com/news/world-europe-24583286, accesat la 22.03.2016.

[21] *Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts,* 4 martie 2016, disponibil online la: http://www.bbc.com/news/world-europe-34131911, accesat la 23.03.2016.

[22] *Why is EU struggling with migrants and asylum?, art. cit.*

[23] *Annex. European schemes for relocation and resettlement*, 2015, disponibil online la: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_ european_agenda_on_migration_annex_en.pdf, accesat la 29.03.2016.

[24] *International Terrorism and Migration*, June 2003, International Organization of Migration, p. 2, disponibil online la: https://www.iom.int/jahia/webdav/site/myjahiasite/shared/shared/mainsite/activities/tcm/Int_terrorism_migration.pdf, accesat la 21.03.2016.

făcut decât să întărească această idee. Cele mai lovite state de flagelul terorist extremist islamic în perioada post 11 Septembrie 2001, până la 31.03.2016, au fost: Regatul Unit al Marii Britanii (37 atacuri de acest gen), Franța (32), Germania (14), Kosovo (13), Belgia (8) și Danemarca (5)[25]. Printre cele mai violente atacuri teroriste ale perioadei pe continentul european au fost următoarele: Madrid – 11 martie 2004, Londra – 7 iulie 2005, Paris – 2 noiembrie 2011, Toulouse – martie 2012, Londra – 22 mai 2013, Bruxelles - 24 mai 2014, Paris – 7 ianuarie 2015, Turcia – 20 iulie 2015, Turcia - 10 octombrie 2015, Paris – 13 noiembrie 2015, Bruxelles – 22 martie 2016, toate fiind revendicate de organizații teroriste islamiste.

Așadar, după multiplele atentate teroriste executate de jihadiști în Paris, ce au rezultat cu 146 morți, Bruxelles a fost următoarea țintă în Occident, deși autoritățile belgiene au ridicat nivelul de alertă antiteroristă la maxim, ca urmare a identificării unei „amenințări grave și iminente cu un atac similar precum cel din Franța”[26] și s-au stabilit măsuri stricte de securitate, mobilizându-se forțe militare de o amploare egalată de cele luate în cel de-al Doilea Război Mondial în această regiune.

Organizatorul atacului din Paris a fost identificat a fi Abaaoud Abdelhamid de 27 ani din Belgia, care a trăit în cartierul Molenbeek din Bruxelles, cunoscut ca un refugiu pentru extremiști.

La câteva zile după arestarea lui Abdelhamid, primul atac bruxellez a fost dat la aeroportul Zaventem, iar următorul a vizat stația de metrou Maelbeek, situată în apropierea instituțiilor europene. Ambele evenimente s-au soldat cu cel puțin 31 de persoane decedate și peste 300 rănite[27]. Organizația Stat Islamic a revendicat aceste atacuri. Ulterior, ancheta procuraturii dezvăluia tot mai multe dovezi că atacurile au fost efectuate de către aceeași rețea a organizației teroriste SI responsabilă pentru carnagiul din noiembrie 2015, la Paris. În urma anchetei șase persoane au fost arestate, iar autoritățile caută încă alți doi suspecți.

Pe parcursul aceleiași anchete s-a vehiculat inclusiv ideea că extremiștii planificaseră inițial un atac asupra unui sit nuclear în Belgia, dar au decis să schimbe obiectivele după raidurile poliției desfășurate în perioada aceea în Bruxelles[28]. Deși neconfirmată informația, este interesant că, la numai două zile distanță, Regatul Unit al Marii Britanii și SUA discută să desfășoare în comun un exercițiu care să simuleze atacuri teroriste asupra unor centralele

---

[25] Date preluate de pe Site-ul organizației *Religion of Peace*, disponibil online la: http://www.thereligionofpeace.com, accesat la 31.03.2016.
[26] *Brussels Terror Alert Raised amid 'Imminent' Threat of Attack,* 21 noiembrie 2015, disponiibl online la: http://www.wsj.com/articles/belgium-lifts-terror-alert-to-highest-level-in-brussels-1448097741, accesat la 03.12.2015.
[27] *Brussels attacks: Belgium police arrest six people after suicide bombings*, 25 martie 2016, disponibil online la: http://www.theguardian.com/world/2016/mar/24/brussels-police-attacks-identify-man-suicide-bomber-accomplice, accesat la 30.03.2016.
[28] *Idem.*

nucleare pentru a le testa capacitatea de apărare la atacuri informatice și a explora rezistența infrastructurii nucleare la un atac terorist direct[29].

Un alt factor îngrijorător este că membrii organizației Stat Islamic folosesc tactici din ce în ce mai diverse pentru a recruta noi adepți. De exemplu, după câteva zile de la atacurile din Belgia, în 27 martie 2016, multor tineri de religie musulmană din districtul Molenbeek li s-a trimis un mesaj text pe telefonul personal, cu îndemnul de a se alia în lupta împotriva occidentalilor[30]. Mesaje antisemite similare sunt postate pe rețele de socializare precum Facebook sau Twitter sau sunt trimise pe adresele de e-mail ale acestora.

Recentul aflux masiv de refugiați în Europa (aproximativ 1 milion numai în 2015), din state precum Siria sau Irak evidențiază riscul ca grupurile jihadiste să infiltreze unii din membrii acestora printre imigranți pentru a realiza noi atacuri în Europa. Astfel, arealul de acțiune a SI poate căpăta dimensiuni din ce în ce mai extinse, până la nivel global, dacă membrii săi se organizează pe teritoriul occidental, context în care fenomenul terorist poate căpăta amploare și acțiunile care acum sunt inițiate cu prioritate de către extremiști mai puțin organizați pot fi mai bine planificate din teritoriul țintit.

Organizația Stat Islamic, spre deosebire de alte grupări teroriste, și-a dezvoltat rădăcini adânci în Europa de Vest, Maghreb, Turcia și Orientul Mijlociu, de unde a recrutat mai multe mii de jihadiști. În acest sens, specialiștii Institutului Carnegie afirmă „Contingentele cele mai mari de jihadiști provin din Orientul Mijlociu (5.800), țările din Magreb (5.300), UE (între 2.600 și 3.000) și Turcia (undeva între 400 și 1.000)”[31], avertizând totodată că, probabil, cifrele relatate de agențiile oficiale sunt substanțial mai mari.

Rețelele de sprijin pe care aceste grupări teroriste le construiesc în interiorul statelor europene pentru strângere de fonduri, recrutare și activități de propagandă ar putea deveni un element din ce în ce mai periculos și o bază de atacuri teroriste pe pământul european. Cu atât mai periculoși se dovedesc a fi teroriștii potențiali adoptați de societățile occidentale, deoarece, spre deosebire de celulele expediate din Orientul Mijlociu, acestea cunosc mult mai bine cum să mărească capacitatea de lovire și numărul de victime, studiind vulnerabilitățile societăților adoptive.

Tipurile de acte teroriste islamiste s-au multiplicat și au devenit mai fervente, căpătând caracteristici paroxistice, iar violența a început a fi aplicată de către grupuri din ce în ce mai

---

[29] *UK and US to simulate cyber-attack on nuclear plants to test resilience*, 31 martie 2016, disponibil online la: http://www.theguardian.com/uk-news/2016/mar/31/uk-us-simulate-cyber-attack-nuclear-plants-test-resilience, accesat la 31.03.2016.

[30] *Brussels attacks: 'Fight the westerners' text sent to youths in Molenbeek*, 28 martie 2016, disponibil online la: http://www.theguardian.com/world/2016/mar/28/brussels-attacks-fight-westerners-text-sent-youths-molenbeek-isis, accesat la 29.03.2016.

[31] Marc Pierini, *The European Union Must Face the Islamic State*, 2 octombrie 2014, disponibil online la: http://carnegieeurope.eu/publications/?fa=56821, accesat la 25.03.2016.

organizate, cu mijloace armate sofisticate și cu din ce în ce mai multe victime înregistrate. Statul Islamic utilizează din ce în ce mai mult extremiști sau recruți care sunt cetățeni ai statelor respective, așadar cu libertate de mișcare în toată Uniunea Europeană și nu numai. Aceștia au constituit baza celulelor teroriste care au inițiat atacuri sângeroase asupra cetățenilor statelor de adopție, așa cum au demonstrat anchetele desfășurate în urma evenimentelor recente din Franța și Belgia.

De asemenea, mișcările islamiste radicale s-au înmulțit în lumea musulmană[32], dar și în rândul imigranților musulmani din Occident[33]. Efortul contra-terorist internațional ar trebui să conveargă în direcția implicării de servicii de informații, de securitate și a forțelor specializate de poliție. De asemenea, considerăm că una dintre măsurile urgente de luat de către statele Uniunii Europene este modificarea legilor cu privire la imigrație pentru a îmbunătăți securitatea internă. În acest sens, procedurile de expulzare ar trebui să fie simplificate, cererile de azil politic ar trebui să fie analizate mai rapid și decisiv și vizele ar trebui să fie refuzate pentru membrii grupurilor care folosesc sau sprijină terorismul și pe teroriști, iar, pe de altă parte, sancțiunile penale legate de falsul în documente (viză, pașaport etc.) ar trebui înăsprite.

[32] Departamentul Apărării al SUA arată că numai în perioada 2014 - martie 2016, au apărut un număr de 8 noi organizații teroriste islamiste. A se vedea detalii la: *Foreign Terrorist Organizations*, disponibil online la: http://www.state.gov/j/ct/rls/other/des/123085.htm, accesat la 29.03.2016.

[33] A se vedea: Caroline MAY, *More than 30 Immigrants Admitted to the U.S. Recently Implicated in Terrorism,* http://www.breitbart.com/big-government/2015/12/15/30-immigrants-admitted-u-s-recently-implicated-terrorism/; Wallid SHOEBAT, *BREAKING: 400 More ISIS Terrorist Infiltrated Europe. Trump Was Right. Learn Why It Is Impossible To Stop The Bombings Unless We Ban Muslim Immigration Completely*, 23 martie 2016, disponibil online la: http://shoebat.com/2016/03/23/breaking-400-more-isis-terrorist-infiltrated-europe-trump-was-right-learn-why-it-is-impossible-to-stop-the-bombings-unless-we-ban-muslim-immigration-completely/; Liam STACK, Palko KARASZ, *How Belgium Became Home to Recent Terror Plots*, 23 martie 2016, disponibil online la: http://www.nytimes.com/interactive/2015/11/15/world/europe/belgium-terrorism-suspects.html?_r=0, accesat la 29.03.2016.

Capitolul 2
CRIZA NORD-COREEANĂ, ÎNTRE SANCŢIUNI ŞI ESCALADARE

Dr. Mihai ZODIAN

Criza programului nuclear nord-coreean a continuat să se intensifice, iar o soluţie de durată pare să fie dificil de obţinut, în ciuda demersurilor internaţionale întreprinse de marile puteri în cadrul Consiliului de Securitate al Organizaţiei Naţiunilor Unite (ONU), dar şi prin alte tipuri de practici diplomatice. Regimul de la Phenian a efectuat o serie de teste şi de trageri cu rachete balistice, inclusiv una care sugerează capacitatea de a efectua lovituri nucleare la mari distante, în timp ce actorii majori au reacţionat printr-un amestec de negocieri şi sancţiuni. Cu toate acestea, nu este clar dacă nu avem de-a face cu o problematică preponderent regională sau cu impact global, în condiţiile în care, deşi evenimentele s-au accelerat odată cu testul nuclear din ianuarie 2016 al statului comunist, alte preocupări se află pe agenda mondială.

Pe 7 februarie, Phenianul a lansat o rachetă balistică destinată, oficial, plasării pe orbită a sateliţilor[34]. Această tehnologie are o natură duală, civilă şi militară, şi permite dezvoltarea de ICBM-uri, misile cu încărcături nucleare capabile să atingă ţinte la distanţe mari, în cazul acesta, inclusiv teritoriul american, dacă Coreea de Nord sau alt stat care achiziționează tehnologia respectivă deţine un număr suficient de mare de instrumente, de o calitate mulţumitoare. Ca şi în cazul producerii de focoase, şi în acest domeniu, Coreea de Nord se loveşte de interdicţii adoptate de ONU, al cărui regim de neproliferare l-a încălcat şi denunţat, iar acţiunile sale au fost urmate de un nou şi previzibil val de proteste şi demersuri diplomatice [35].

Din câte se pare, statul comunist şi-a tensionat şi relaţiile cu partenerii săi tradiţionali, Federaţia Rusă şi China, odată cu aceste demersuri, cel puţin la un nivel discursiv şi diplomatic. Consiliul de Securitate al Naţiunilor Unite a adoptat o nouă rezoluţie pe 2 martie 2016, impunând sancţiuni mai severe, în contextul testelor din ianuarie şi februarie 2016, chiar dacă nu

---

[34] Ju-Min Park, Louis Charbonneau, "North Korean rocket puts object into space, angers neighbors, US", *Reuters*, 8 februarie 2016, http://www.reuters.com/article/us-northkorea-satellite-idUSKCN0VG00H, (accesat aprilie 2016) şi CNN Library, "North Korea Nuclear Timeline Fast Facts", *CNN*, http://edition.cnn.com/2013/10/29/world/asia/north-korea-nuclear-timeline---fast-facts/ (accesat aprilie 2016).

[35] Bruce Bennett, "North Korea rocket launch: Why did Kim fire missile now", *BBC News*, 7 februarie 2016, http://www.bbc.com/news/world-asia-35516199 (accesat aprilie 2016); Pak şi Charbonneau, *op. cit.*

a găsit un răspuns definitiv la această criză[36]. Astfel, transporturile destinate Phenianului pot fi inspectate, iar o serie de produse nu pot fi exportate sau importate, potrivit *US News*, inclusiv oţel sau cărbune, o mare problemă fiind că sancţiunile se pot dovedi ineficiente în faţa unui stat sau a unei elite puternic motivate, aşa cum sublinia Robert Pape[37].

Regimul condus de Kim Jong-un nu a făcut un pas înapoi şi a continuat iniţiativele politice şi militare, complicând contextul strategic. Liderul comunist ar fi anunţat, pe 9 martie 2016, că ţara sa posedă capacitatea de a pregăti focoase nucleare pentru rachete balistice intercontinentale (ICBM), aşa numita miniaturizare, în contextul exerciţiilor miliare anuale efectuate de Coreea de Sud alături de Statele Unite, potrivit agenţiei *Reuters*[38]. De asemenea, acesta ar fi menţionat şi posibilitatea unor lovituri preventive, într-un contrast aparent cu declaraţiile anterioare referitoare la natura defensivă/de descurajare a programului de înarmare aflat în curs de desfăşurare[39].

O serie de specialişti americani au anunţat, ulterior, că regimul de la Phenian ar fi dezvoltat un nou model de rachetă balistică intercontinentală, KN-14, destinată amplasamentului mobil, care, alături de miniaturizare şi un focos, ar oferi un nucleu pentru o eventuală forţă de descurajare nucleară[40]. Cu toate acestea, trebuie amintit că pretenţia referitoare la detonarea unei arme termonucleare (cu hidrogen) în ianuarie 2016 a fost privită cu scepticism de către experţi şi decidenţi publici[41]. Astfel, se poate considera că testele nord-coreene sunt ambigue din perspectiva rezultatelor, iar armamentul respectiv ar trebui să fie produs în cantităţi suficiente pentru a fi credibil într-o logică a forţei.

Se configurează un context regional, în care, cel puţin aparent, politicile urmate de autorităţile nord-coreene pot stimula o cooperare între Statele Unite şi R. P Chineză pentru gestionarea acestei crize internaţionale. Inevitabil, în acest context, este reluată întrebarea referitoare la stabilitatea şi viitorul regimului de la Phenian, relaţiile cu Coreea de Sud şi Japonia sau rolul jucat de Federaţia Rusă în Asia de Nord-Est. Dar, până acum, acţiunile, regimurile şi formaturile adoptate în cadrul societăţii internaţionale nu s-au dovedit a fi prea eficiente, în timp

---

[36] Theresa Welsh, "U. N. Passes Additional Sanctions Against North Korea", *USNews*, 2 martie 2016, http://www.usnews.com/news/articles/2016-03-02/un-passes-additional-sanctions-against-north-korea (accesat aprilie 2016).

[37] Robert A. Pape, "Why Economic Sanctions Do Not Work", *International Security*, toamna 1999, p. 4; Jonathan Marcus, "Analysis: Do economic sanctions work?", *BBC News*, http://www.bbc.com/news/world-middle-east-10742109 (accesat aprilie 2016); Theresa Welsh, *op. cit.*.

[38] Jack Kim, "North Korea`s Kim says country has miniaturized nuclear warheads", *Reuters*, http://www.reuters.com/article/us-northkorea-nuclear-kim-idUSKCN0WA2QM, (accesat februarie 2016) CNN Library, *op. cit.*.

[39] Theresa Welsh, "North Korea Threatens Nuclear Response to US, South Korea Military Drills", *USNews*, 7 martie 2016, http://www.usnews.com/news/articles/2016-03-07/north-korea-threatens-nuclear-response-to-us-south-korea-military-drills, (accesat februarie 2016).

[40] Bill Gertz, "Pentagon confirms New North Korean ICBM", *The Washington Free Beacon*, 31 martie 2016, http://freebeacon.com/national-security/pentagon-confirms-new-north-korean-icbm/, (accesat februarie 2016).

[41] Vezi informarea din ianuarie 2016 a CSSAS.

ce statul condus de Kim Jong-un poate utiliza ostilitatea internaţională pentru a încerca să îşi consolideze legitimitatea internă, dacă beneficiază de sprijinul funcţionarilor şi populaţiei, variabile dificil de estimat din exterior şi unele dintre motivele pentru care predicţiile au eşuat, în acest caz.

Sistemul instituţional din acest domeniu este legitim în bună măsură, dar conţine o serie de vulnerabilităţi. Tratatul de Neproliferare Nucleară, din care Coreea de Nord făcea parte până la denunţarea sa, distingea între două categorii de state, posesoare şi cele care renunţă la eventuale programe cu scop militar. Primele promiteau să negocieze „cu bună credinţă" dezarmare, iar ultimele, să se angajeze doar în activităţi cu caracter civil, în schimbul unor asigurări de securitate. Cum marile puteri continuă să deţină arsenale, în ciuda diverselor demersuri diplomatice, iniţiativele în domeniu s-au concentrat, în special, asupra celei de-a doua categorii de state[42].

Una dintre punctele slabe acestui regim internaţional o reprezintă absenţa unor proceduri şi mijloace de sancţionare specifice. Agenţia Internaţională pentru Energia Atomică are atribuţii legate de cooperare şi monitorizare, nu lipsite de propriile lor probleme, însă oricum, mai simple decât dilema coerciţiei. Consecinţa este că fiecare caz de proliferare devine o chestiune politică, inducând un anume risc de confuzie în interiorul respectivului sistem normativ[43].

În teorie, Consiliul de Securitate, în cadrul căruia, statele nucleare potrivit NPT sunt membri permanenţi cu drept de veto, ar trebui să decidă, pe baza împuternicirilor acordate de carta Naţiunilor Unite, tipul de măsuri necesare gestionării situaţiilor. Practic, rezultatele devin o combinaţie între politica de putere, un anumit respect faţă de reguli şi presiunea publică, ceea ce face dificil de stabilit o regulă universală. Contrastul dintre criza legată de intervenţia coaliţiei condusă de Statele Unite împotriva Irakului lui Saddam Hussein din 2003 şi negocierile purtate cu Iranul sau tratamentul aplicat Coreii de Nord este ilustrativ.

Deşi poate slăbi coerenţa normativă a regimului proliferării, contextualizarea poate oferi o anumită flexibilitate utilă pentru găsirea unor soluţii pragmatice, menţinând obiectivul general al acestui sistem de reguli şi instituţii[44]. În fond, societatea internaţională este anarhică, nu există un echivalent al statelor la nivel global, ceea ce înseamnă că „legile" trebuie adoptate şi aplicate de actori, într-un anumit mediu ideatic, iar eficienţa poate contrabalansa vulnerabilitatea de mai

---

[42] Pe larg în Mihai Zodian, "Proliferarea armelor de distrugere în masă", în Daniel Biro, *Relaţiile internaţionale contemporane. Teme centrale în politica mondială*, Polirom, Iaşi, 2013.
[43] *Ibidem.*
[44] Stephan Haggard, Beth A. Simmons, "Theories of international regimes", *International Organization*, nr. 3, 1987, p. 496.

sus[45]. Cel puţin una dintre teoriile relaţiilor internaţionale subliniază această contribuţie potenţială a marilor puteri, anume şcoala engleză[46].

Contextualizarea a mers mână în mână cu regionalizarea abordărilor crizelor, ambele fiind interpretate fie ca o adaptare a societăţii internaţionale sub forma Congreselor, fie ca o manifestare a mecanismului de balansare între actorii majori, fie ca o dovadă a pragmatismului[47]. Din nou, negocierile cu Iranul oferă un bun exemplu, deşi aparentul lor succes s-a datorat unei implicări masive a administraţiei Obama, consecinţelor războiului din Irak, atitudinilor Federaţiei Ruse sau a statelor europene şi, nu în ultimul rând, unei anumite disponibilităţi a elitelor de la Teheran.

Nu este însă clar dacă această metodă se dovedeşte la fel de eficientă în toate cazurile. Ea a fost destul de criticată în timpul conflictelor din fosta Iugoslavie, despre care se poate afirma că au fost oprite odată cu deciziile Statelor Unite şi Alianţei Nord-Atlantice de a interveni, mai curând decât prin medierile Grupului pentru Contact, chiar dacă cele din urmă nu au fost lipsite de unele consecinţe, mai ales legate de construirea legitimităţii[48]. În schimb, în cazul conflictului israeliano-palestinian, viabilitatea acestui tip de cooperare rămâne sub semnul întrebării[49].

Dosarul nuclear nord-coreean a fost, la rândul său, gestionat, într-o anumită perioadă, printr-o formulă similară. Intitulată *negocierile six-partide,* aceasta includea SUA, China, Japonia, Federaţia Rusă şi cele două Corei, în speranţa că o abordare regionalistă, în cadrul căreia marile puteri să joace un rol important, dar nu exclusiv, va funcţiona mai bine decât una globală şi uniformizantă, chiar și decât unilateralismul, bilateralismul sau decât iniţiativele *ad-hoc.* Cu toate acestea, aşa cum demonstrează situaţia actuală, răspunsul instituţional a fost dezamăgitor, deoarece Phenianul nu a renunţat la arsenalul nuclear, iar relaţiile politice s-au tensionat, în loc de a se relaxa, ca urmare a unui proces diplomatic de „construire a încrederii”, aşa cum se spera.

De ce s-a ajuns la această situaţie? Din punct de vedere istoric, potrivit informaţiilor disponibile public, ca şi în cazul Iranului, urmărind o direcţie politică instituită din anii `50, prin programul „Atomi contra pace”, NPT şi acordul din 1994 cu Phenianul, potrivit *Global Security,* Statele Unite au încercat să ajungă la o înţelegere multilaterală, începând din 2003, prin care

---

[45] Vezi Hedley Bull, *Societatea anarhică*, Ştiinţa, Chişinău, 1998.
[46] *Ibidem.*
[47] Vezi Radu-Sebastian Ungureanu, *Securitate, suveranitate şi relaţii internaţionale*, Polirom, Iaşi, 2010, pp. 100-103. Pentru regionalizarea securităţii, Barry Buzan, Ole Waever, *Regions and Powers. The Structure of International Security,* Cambridge University Press, 2003 şi Andrei Miroiu, *Balanţă şi hegemonie,* Tritonic, Bucureşti, 2005.
[48] *Ibidem.*
[49] Nimrod Goren, "Revitalising the Middle East Quartet post-Blair?", *Euractiv,* 16 octombrie 2015, http://www.euractiv.com/section/global-europe/opinion/revitalising-the-middle-east-quartet-post-blair/ (accesat aprilie 2016).

statul comunist să renunţe la componentele militare, in favoarea unor facilităţi civile[50]. După o serie de demersuri eşuate, în 2007-2008, lucrurile păreau a se îmbunătăţi, dar speranţele au fost din nou deșarte.

Coreea de Nord a acceptat atunci să renunţe, treptat, la programul său nuclear, în schimbul relaxării sancţiunilor, a unor livrări de combustibil şi demarării unui proces diplomatic regional de amploare, care să ducă la normalizarea relaţiilor dintre principalii actori[51]. Deci, în linii mari, au fost respectate principalele recomandări ale specialiştilor în negocieri: implicarea tuturor părţilor interesante, pragmatism, conexarea tematicilor nucleare cu cele politice etc[52]. Discuţiile nu au condus decât la unele acţiuni de prestigiu, iar demersurile nucleare ale Phenianului au continuat[53].

Regimul comunist a reluat testele şi a obstrucţionat găsirea unei soluţii în cadrul negocierilor six-partide, crescând izolarea sa internaţională[54]. Statele Unite s-au distanţat de politica negocierilor, considerând că nu se poate ajunge la un acord, în condiţiile în care nu se poate avea încredere într-unul dintre parteneri[55]. Ironic, criza de acum s-a declanşat în condiţiile absenţei unor demersuri multilaterale credibile, spre deosebire de cele din anii `90 şi 2000.

Ceea ce trebuie remarcat este rolul în schimbare deţinut de China în problema coreeană. Nu trebuie uitat că, alături de Statele Unite, a reprezentat unul dintre actorii majori în regiune, implicarea sa fiind decisivă în conflictul din anii `50 şi rămâne unul dintre puţinii parteneri ai regimului de la Phenian. Beijingul este acum unul dintre susţinătorii importanţi ai multilateralismului regional iniţiat de Statele Unite, acţionează pe baza unor motivaţii complexe, în contextul ascensiunii sale economice şi politice din ultimele domenii şi, deşi a adoptat o atitudine sceptică faţă de sancţiuni, pare să îşi nuanţeze poziţia, aşa cum dovedeşte recent adoptata rezoluţie a Naţiunilor Unite[56].

Se pare că asistăm la un compromis între universalism, reprezentat prin demersurile Consiliului de Securitate al ONU şi regionalism, în sensul în care compromisurile dintre Statele Unite şi China sunt fundamentale pentru o acţiune eficientă internaţională. Nu este clar dacă decidenţii au găsit o soluţie eficientă, cel puţin pe termen mediu şi lung. Aparent, speranţa lor

---

[50] ***, "Six-party talks", *Global Security*, http://www.globalsecurity.org/wmd/world/dprk/6-party.htm (accesat aprilie 2016).
[51] *Ibidem.*
[52] Vezi, de exemplu, Robert O. Keohane, Joseph S. Nye, *Putere și interdependență*, Polirom, Iaşi, 2009.
[53] Insook Kim, "The Six-Party Talks and President Obama]s North Korea Policy", *TNI*, 1 februarie 2009, http://www.nti.org/analysis/articles/obamas-north-korea-policy/ (accesat aprilie 2016).
[54] Olivier Guillard, "What future – in the short term – for the Six Partz Talks"*IRIS*, 30 iulie 2015, http://www.iris-france.org/62099-what-future-in-the-short-term-for-the-six-party-talks/ (accesat aprilie 2016).
[55] ***, "North Korea: Beyond the Six Party Talks", *International Crisis Group*, 16 iunie 2015, http://www.crisisgroup.org/en/regions/asia/north-east-asia/north-korea/269-north-korea-beyond-the-six-party-talks.aspx (accesat aprilie 2016).
[56] Samuel S. Kim, „China and the Six Party Talks: The New Turn to Mediation Diplomacy", *International Journal of Korean Studies*, toamna/iarna 2005.

este că o combinaţie dintre sancţiuni şi eventuale negocieri ar convinge Phenianul cel puţin să evite acţiunile provocatoare, chiar dacă îşi păstrează capacităţile nucleare deţinute.

În acelaşi timp, unele aspecte ale crizei arsenalului nord-coreean întăresc norma şi regimul nonproliferării[57]. Statele care dezvoltă ilegal acest tip de armament sunt considerate paria şi se lovesc de dificultăţi în realizarea altor scopuri potenţiale, precum dezvoltarea şi bunăstarea. Aceste politici cresc costurile asociate înarmării nucleare şi consolidează delegitimarea internaţională a respectivului comportament.

Regionalizarea parţială asigură un anumit „control al pagubelor”, anume ca, indiferent ce se va întâmpla, în limite rezonabile, regimul să fie mai puţin afectat de încălcarea principiilor şi regulilor pe care se bazează[58]. Când un stat respectat din rândul celor aproximativ 30-40 cu potenţial nuclear se opune prevederilor NPT şi acordurilor asociate este un tip de situaţie, dar alta este situația în care sfidările vin din partea unui actor cu o reputaţie compromisă în cadrul societăţii internaţionale. Prin urmare, temerile legate de un „efect al dominoului” în cazul acestei crize par a nu fi justificate. Nu însă fără unele semne de întrebare. La 70 de ani de la Hiroshima şi înfiinţarea Organizaţiei Naţiunilor Unite, simplu fapt că nu avem la dispoziţie mijloace mai eficiente de a trata o situaţie în care un actor mic ignoră regulile ne arată că mai sunt multe lucruri de făcut pentru ordonarea minimală a societăţii internaţionale. Atât timp cât marile puteri depind de arsenalele nucleare pentru asigurarea securităţii lor şi a aliaţilor lor, va exista un potenţial de contestare, dar este greu de stabilit cum se poate renunţa la acest tip de armament, dacă nu chiar improbabil, în ciuda declaraţiilor şi tratatelor. Din păcate, într-o lume imperfectă moral şi politicile urmate vor lăsa de dorit, prin comparaţie cu un ideal.

În concluzie, criza se escaladează, în condiţiile unor schimbări de putere şi prezenţei unui sistem instituţional care, deşi acceptat în general, poate fi contestat din perspectiva legitimităţii politicilor nucleare ale marilor puteri şi nu prevede propriile mijloace de sancţionare. Măsurile adoptate recent se pot dovedi ineficiente dacă Phenianul insistă pentru continuarea programelor sale militare. În acelaşi timp, contextualizarea şi regionalizarea pot asigura o limitare a consecinţelor politice ale situaţiei, iar sancţiunile se pot dovedi utile în perspectiva unor noi negocieri, care, chiar dacă nu reprezintă un panaceu, pot cel puţin obţine un „armistiţiu” până la următoarea tensionare a relaţiilor politico-militare.

---

[57] Nina Tannenwald, “The Nuclear Taboo: The United States and the Normative Basis of Nuclear non-Use”, *International Organization*, vara 1999.

[58] Pentru o analiză a legăturilor tematice, vezi Keohane şi Nye, *op. cit.*

Capitolul 3
CRIZA POLITICĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

Dr. Cristina BOGZEANU

Republica Moldova traversează o criză politică de mai bine de 2 ani, ale cărei origini se regăsesc în starea precară a economiei moldovenești și în frecventele scandaluri de corupție. Dispariției a 1 miliard $ din băncile moldovenești, adică a aproape 12% din PIB-ul Republicii Moldova, a constituit baza a multiple acuzații de corupție în rândul clasei politice și a generat numeroase și ample proteste de stradă.

Partid	Lider
Partidul Comunist (PCRM)	Vladimir Voronin
Partidul Democrat (PDM)	Marian Lupu
Partidul Liberal-Democrat (PLDM)	Valeriu Streleț
Partidul Liberal (PL)	Mihail Ghimpu
Partidul Socialist (PSRM)[59]	Igor Dodonin
Demnitate și Adevăr	Andrei Năstase
Partidul Nostru[60]	Renato Usatîi

Principalele partide politice din Republica Moldova

Este o criză al cărei apogeu a fost atins în luna **ianuarie 2016**. Perioada februarie-martie se conturează a fi una de tranziție, în care se testează viabilitatea soluțiilor politice identificate pe parcursul lunii ianuarie.

Scena politică a Republicii Moldova este caracterizată, în primul rând, de o scindare între partidele comuniste, pro-ruse, și cele pro-europene. După cele mai recente alegeri parlamentare, care au avut loc în **noiembrie 2014**, cele trei partide pro-europene care au intrat în Parlament au câștigat 55 din cele 101 locuri. Luptele interne între membrii coaliției au dus la un blocaj

---

[59] Orientare pro-rusă. A făcut parte temporar dintr-o coaliție contra corupției, împreună cu formațiunea Partidul Nostru (pro-rus) și *Demnitate și Adevăr (pro-european)*, ceea ce a dus la creșterea notabilă a popularității.
[60] Orientare pro-rusă.

legislativ prelungit, determinând instabilitate politică, precum și colapsul a două guverne, ambele conduse de coaliții pro-europene, formate în jurul Partidului Liberal-Democrat și a Partidului Democrat. Este, de asemenea, perioada în care a fost descoperită dispariția miliardului de dolari din băncile moldovenești.

În **octombrie 2015**, fostul prim-ministru al Republicii Moldova (2009-2013), Vlad Filat (Partidul Liberal-Democrat), a fost arestat în contextul dosarului dispariției miliardului de dolari, iar prim-ministrul de la acea dată, Valeriu Sterleț (Partidul Liberal-Democrat) a fost forțat să se retragă din funcție, la **29 octombrie 2015**, în urma votului de neîncredere primit, ceea ce a adâncit criza politică de la Chișinău. Conform deciziei Curții Constituționale, dacă, în termen de trei luni de la această dată, nu se forma un nou guvern, președintele era obligat să dizolve parlamentul și să convoace alegeri anticipate.

La **13 ianuarie 2016**, 56 de deputați din coaliția parlamentară formată în jurul Partidului Democrat l-au propus pe Vlad Plahotniuc, controversat om de afaceri, pentru funcția de prim-ministru. Propunerea a fost respinsă de președintele Nicolae Timofti din motive de integritate, acesta solicitând coaliției să facă o nouă propunere până la data de **14 ianuarie 2016**, orele 12.00. Coaliția îl propune din nou pe Vlad Plahotniuc, determinând astfel escaladarea crizei politice, precum și două mitinguri: unul în sprijinul lui Vlad Plahotniuc în funcția de prim-ministru și unul contra ocupării acestei funcții de omul de afaceri, considerat a avea prea multă influență asupra justiției.

La **15 ianuarie**, președintele Nicolae Timofti, l-a desemnat, printr-un decret, pe Pavel Filip, ministrul în exercițiu al tehnologiei informației și comunicațiilor, pentru funcția de premier.

Din **20 ianuarie 2016**, funcția de prim-ministru al Republicii Moldova este ocupată de ***Pavel Filip*** (Partidul Democrat). Criza politică a Republicii Moldova, care s-a prelungit pe o perioadă de peste doi ani, a luat astfel sfârșit. Pavel Filip a fost desemnat prim-ministru cu sprijinul unei noi majorități parlamentare conduse de Partidul Democrat și sprijinită de foști membri ai partidelor de stânga și ai Partidului Liberal-Democrat. Ceilalți doi contracandidați au fost eliminați din cauza scandalului încă în plină desfășurare a furtului a 1 miliard $, care se află și la baza crizei politice.

Totuși, nici faptul că Nicolae Timofti – nealiniat vreunui partid – a refuzat să accepte candidatura lui Plahotniuc, nici faptul că l-a desemnat pe Pavel Filip, care vădește înclinație către reformă și pentru o agendă europeană, nu a pus capăt crizei de credibilitate a guvernului de la Chișinău. Relația dintre Pavel Filip și Vlad Plahiotniuc a pus sub semnul îndoielii și integritatea noului prim-ministru. Numirea lui Pavel Filip a însemnat totuși evitarea situației în care ar fi fost organizate alegeri anticipate, însă nu a pus capăt protestelor de stradă, asociate, în marea lor

parte, cu scandalul partidelor și politicienilor implicați în dispariția miliardului de dolari din băncile moldovenești.

Prin urmare, seria de proteste de stradă a continuat. Protestele sunt organizate de două mişcări separate – *Demnitate și Adevăr*, pe de o pate, și *Partidul Nostru*, de cealaltă. Cele două alianțe sunt divergente în ceea ce privește orientarea – prima este pro-europeană, iar cea de-a doua pro-rusă, însă ambele se opun actualului guvern pro-european, pe care îl consideră corupt, aservit intereselor oligarhilor, care controlează Republica Moldova, dorind, prin urmare, să fie schimbat. La **24 ianuarie 2016**, au avut loc din nou ample proteste de stradă.

La **26 ianuarie 2016**, Guvernul României aprobă acordarea primei tranșe de 60 milioane $ din împrumutul de 150 milioane de euro Republicii Moldova pentru a opri colapsul economic. Transferul acestei prime tranșe este condiționat însă de implementarea unui set de reforme: reforma sistemului judiciar, combaterea corupției, proiectarea unui acord pentru un împrumut de la FMI, numirea unui nou guvernator al băncii centrale. În perioada **23-29 februarie** au avut loc o serie de întâlniri între reprezentanți ai FMI cu premierul Republicii Moldova, dar și cu reprezentanți ai Ministerului Economiei, Banca Națională și Ministerului Finanțelor. Întâlnirile nu au avut scopul de a negocia un program de asistență financiară, ci de a discuta evoluțiile economice recente, politicile dezvoltate pentru menținerea stabilității macroeconomice și a bunei guvernări.

La **4 martie 2016**, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a admis o sesizare formulată de Partidul Liberal-Democrat, luând decizia ca președintele țării să fie ales nu de către Parlament, așa cum se întâmplă în prezent, ci prin vot popular. Următoarele alegeri prezidențiale vor avea loc la 30 noiembrie 2016.

La **27 martie 2016**, la aniversarea a 98 de ani de la unirea Basarabiei cu România, mii de cetățeni moldoveni au protestat la Chișinău, solicitând unirea cu România, precum și facilitarea condițiilor pentru obținerea cetățeniei românești și adoptarea de către parlamentele ambelor țări a unor principii de reunificare.

De asemenea, la această dată, mai multe personalități și organizații unioniste au deschis Sfatul Țării 2, a cărui sarcină este de a elabora strategii și documente cu privire la unirea Republicii Moldova cu România. În timpul formării Sfatului Țării 2, au avut loc două alerte cu bombă, una la Gara feroviară și una la Palatul Național, ambele dovedite a fi false.

La **31 martie 2016,** Parlamentul Republicii Moldova a votat o declarație controversată despre inviolabilitatea suveranității, independența și neutralitatea permanentă a Republicii Moldova. Caracterul controversat al declarației este dat tocmai de contextul în care actul este emis și anume acela al unor ample proteste de stradă în care cetățenii moldoveni solicită unirea cu România. Declarația votată în Parlamentul Republicii Moldova poate fi considerată o

încercare de a oferi asigurări Moscovei în ceea ce privește orientarea Chișinăului, dar și un semnal de alarmă pentru cei care sprijină proiectul reunificării. De asemenea, nu este întâmplător faptul că, la **1 aprilie 2016**, presa internațională anunța încercări ale armatei rusești de a face recrutări în Transnistria. În acest sens, există opinii conform cărora recrutările făcute de armata rusă în stânga Nistrului nu sunt un aspect de noutate, dar au fost aduse în prim-planul știrilor de către adepți ai reunificării cu România, ca o contra-măsură la declarația votată de Parlamentul Republicii Moldova în 31 martie 2016.

Un raport din 27 ianuarie 2016, al *Transparency International* (*Corruption Index reflects Moldova's disappointing response to corruption*), concluziona, în ceea ce privește Republica Moldova, că fenomenul corupției este în creștere. Având în vedere toate indiciile care arată capturarea statului, ignorarea solicitărilor formulate în contextul protestelor de stradă subminează dezvoltarea democratică a țării, pune în pericol parcursul european al acesteia și crește șansele ca fenomenul protestelor de stradă să continue și chiar să se amplifice.

De asemenea, există șanse ca instabilitatea politică a Republicii Moldova să fie valorificată de către Moscova, în special în direcția îndepărtării Republicii Moldova de consolidarea relațiilor cu UE (Moldova a semnat Acordul de Asociere cu UE în cursul anului 2014). În acest context, Bruxelles ar putea deveni reticent în a acorda ajutor financiar pentru membrii Parteneriatului Estic și ar putea solicita dovezi ale transparenței.

Mai mult, scandalul de corupție este legat de partidele pro-europene, care s-au aflat la conducerea Republicii Moldova în toată această perioadă. Prin urmare, una dintre primele consecințe constă în pierderea credibilității liderilor pro-europeni, constituindu-se astfel un teren propice pentru dezvoltarea curentului pro-rus. De altfel, rezultatele sondajelor electorale realizate în luna februarie 2016 confirmă consolidarea poziției aripii de stânga, dominată de socialiști și de partidul fondat de Renato Usatîi, în preferințele electoratului. Fenomenul comportă o importanță notabilă pentru viitorul parcurs al Republicii Moldova, dacă luăm în calcul că liderul socialiștilor, Igor Dodonin, și-a pronunțat frecvent în contextul crizei politice că își dorește o relație prietenească cu Occidentul, dar integrarea în Uniunea Vamală și Uniunea Eurasiatică, considerând Federația Rusă a fi principalul partener strategic.

În ciuda continuării angajamentelor în relațiile cu UE și în ciuda amplelor proteste prin care se solicita reunificarea cu România, în Republica Moldova se amplifică și o tendință de apropiere de Moscova. Creșterea sprijinului popular pentru I. Dodonin este doar o parte a acestei tendințe. Relevantă, în acest sens, este și vizita ministrului pentru afaceri externe și integrare europeană al Republicii Moldova la Moscova, la scurt timp după votarea declarației privind inviolabilitatea, suveranitatea, independența și neutralitatea permanentă a Republicii Moldova.

Acesta este motivul pentru care capitatele europene au sprijinit noul guvern, în ciuda presupozițiilor de corupție ce planează asupra lor. Deși noul guvern este suspectat a fi unul controlat de Plahotniuc, numirea lui ține, deocamdată, Republica Moldova departe de colapsul politic și economic și de intrarea completă sub influența Moscovei.

Concomitent, în Transnistria, au fost întreprinse măsuri pentru dezvoltarea relațiilor comerciale cu Federația Rusă. Transnistria a fost puternic afectată de scăderea exporturilor către Republica Moldova și scăderea prețului energiei electrice pe care Moldova o importă din Transnistria, generând o gravă criză economică în republica separatistă.

Capitolul 4
RELUAREA ACȚIUNILOR MILITARE ÎN NAGORNO-KARABACH

Dr. Cristina BOGZEANU

Nagorno-Karabach este o enclavă localizată în interiorul Azerbaidjanului și locuită majoritar de o populație armeană. La nivel internațional, Nagorno-Karabach este recunoscut ca făcând parte din teritoriul național al Azerbaidjanului, dar, *de facto*, este o republică independentă, asupra căreia guvernul azer nu a mai exercitat nicio autoritate din 1998. Nagorno-Karabach este subiectul unuia din conflictele înghețate specifice regiunii, Baku și Erevan aflându-se în negocieri de pace de la finalul războiului din Nagorno-Karabach, în 1994.

Linia de Contact (granița Nagorno-Karabach) a constituit de-a lungul timpului, în mod constant, una dintre cele mai periculoase zone militarizate din Europa.

La 1 aprilie 2016, a fost raportată reluarea activităților militare între forțele armene și cele azere. Ministerul Apărării din Armenia susține că Azerbaidjan a lansat o ofensivă pentru a ocupa o serie de teritorii strategice. Cel puțin 30 de soldați au fost uciși de ambele părți în timpul schimbului de focuri.

Reluarea luptelor a atras apeluri din partea comunității internaționale de încetare a focului, evenimentul fiind caracterizat drept cea mai dură luptă pe Linia de Contact, din 1994 până în prezent.

Motivele pentru care luptele au fost reluate nu au fost încă afirmate, însă redeschiderea focului a avut loc în contextul în care președinții Armeniei și Azerbaidjanului au participat la Summitul Securității Nucleare, la Washington, pe 31 martie 2016. În acest sens, este posibil ca decizia Baku de a lansa ofensiva în Nagorno-Karabach să fi venit pe fondul unui eșec al Azerbaidjanului de a convinge actorii occidentali să intervină în soluționarea problemei republicii separatiste[61].

Reaprinderea conflictului din Nagorno-Karabach contribuie la destabilizarea regională și are implicații strategice majore. În primul rând, acesta ar constitui un context favorabil implicării Federației Ruse, având în vedere parteneriatul strategic dintre Moscova și Erevan (Rusia are o

[61] Richard Giragosian, *Nagorno-Karabakh: The death of diplomacy,* 3 aprilie 2016, URL: http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2016/04/nagorno-karabakh-death-diplomacy-russia-azerbaijan-armenia-160403105406530.html, accesat la 3 aprilie 2016.

bază militară pe teritoriul Armeniei), pe de o parte, și, de cealaltă, faptul că, în ultimii ani, Moscova s-a erijat în principalul furnizor de armament al Azerbaidjanului. Astfel, dacă Nagorno-Karabach este singura republică separatistă din Caucazul de Sud, în care Rusia nu a trimis trupe de menținere a păcii, escaladarea conflictului în prezent ar constitui un context favorabil în această direcție. În al doilea rând, destabilizarea regiunii ar putea avea consecințe majore asupra fluctuației prețului petrolului, aflată deja la baza unei crize economice a Azerbaidjanului și a creșterii nivelului de nemulțumire în rândul cetățenilor de rând.

Capitolul 5
CRIZA EUROPEANĂ A REFUGIAŢILOR (IV)

Dr. Alexandra SARCINSCHI

Lunile februarie şi martie ale anului 2016 au înregistrat o scădere semnificativă a numărului zilnic de refugiaţi şi migranţi care au sosit în Europa. Dacă, în urmă cu câteva luni (octombrie-noiembrie 2015), era înregistrat, zilnic, un număr de peste 2.000 de sosiri în ţări pe ruta Balcanii de Vest (Grecia, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Serbia, Croaţia Ungaria, Slovenia şi Austria), ajungând la cifre precum 12.116 sosiri în 7 noiembrie 2015 în partea continentală a Greciei, 11.572 sosiri în 9 noiembrie 2015 în FRI Macedonia, 12.616 sosiri în 21 octombrie în Slovenia, în ultimele două luni ale anului în curs, numărul refugiaţilor/migranţilor a scăzut dramatic (Figura nr. 1).

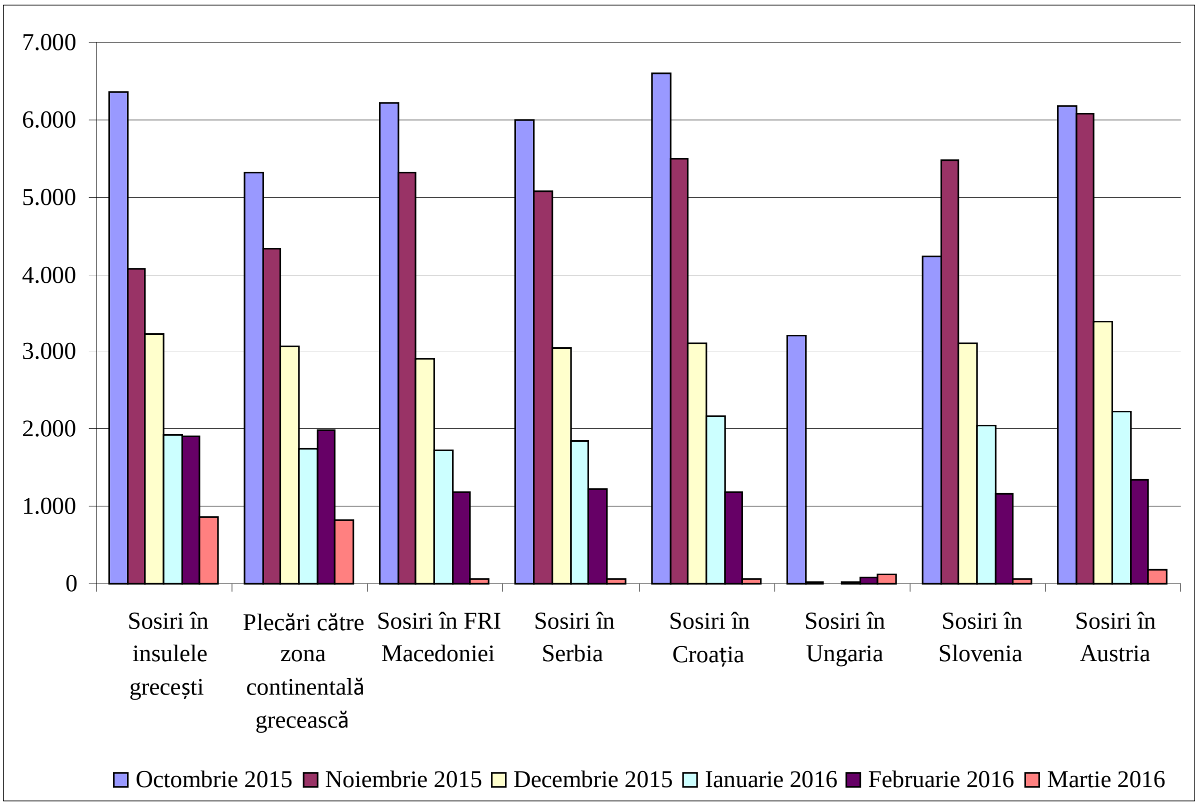

Figura nr. 1: *Evoluţia mediei lunare a refugiaţilor şi migranţilor sosiţi în Europa pe ruta Balcanii de Vest în perioada 1 octombrie 2015 - 31 martie 2016*[62]

[62] Conform analizei datelor statistice publicate de Înaltul Comisariat al ONU pentru Refugiaţi: *Europe Refugees and Migrants Daily Estimated Arrivals per Country Wester Balkan Route*, 01.10.2015-12.04.2016, URL: http://www.unhcr.org/pages/49c3646c4d6.html.

O altă rută importantă pe care a fost înregistrat un număr mare de refugiaţi, în special comparativ cu aceleaşi luni din anul trecut, este cea mediteraneană. În primele trei luni ale anului curent, au sosit în Europa pe această rută peste 170.000 de persoane, dintre care 45% bărbaţi, 20% femei şi 35% copii. Peste trei sferturi dintre refugiaţi înregistraţi în această perioadă provin din ţări precum Siria (43%), Afganistan (23%) şi Irak (14%), după cum demonstrează statisticile publicate de Înaltul Comisariat al ONU pentru Refugiaţi (Figura nr. 2), şi au intrat în Grecia (153.156 persoane), Italia (19.934 persoane) şi Spania (638 persoane), iar 716 persoane sunt declarate decedate sau dispărute.[63]

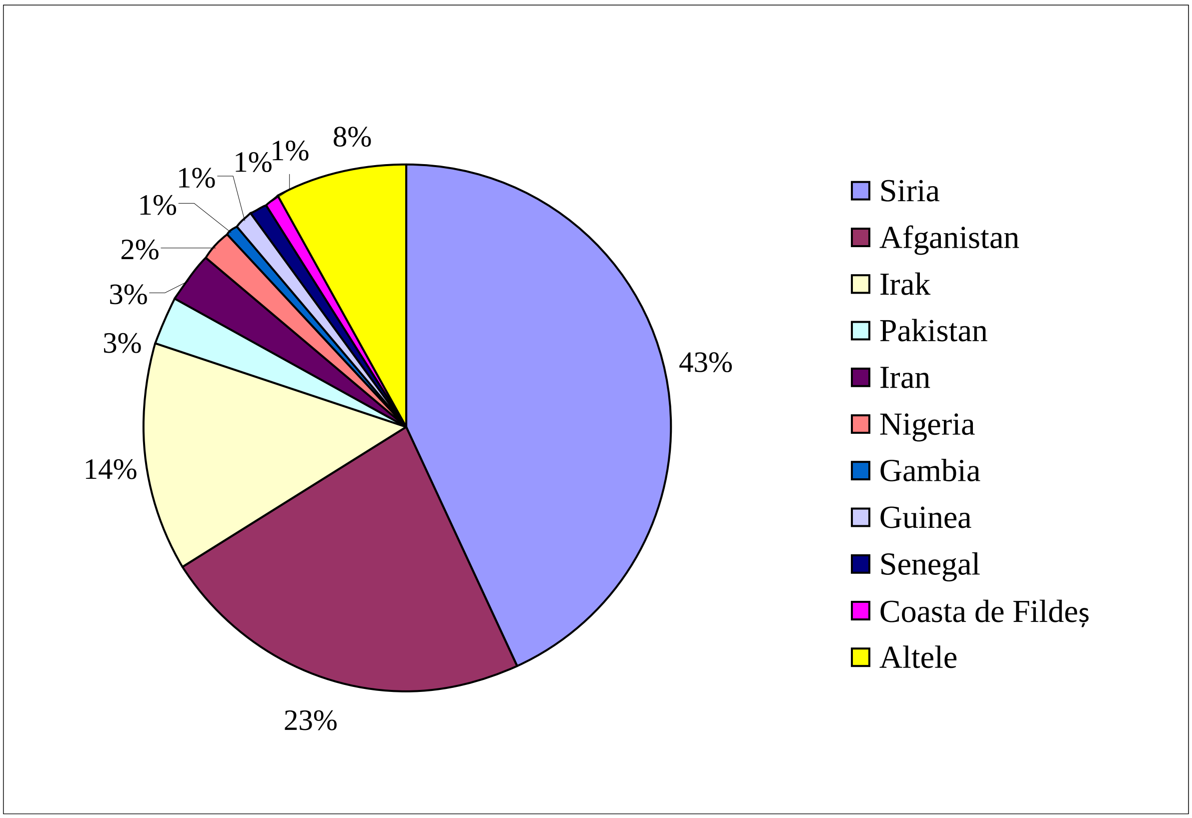

Figura nr. 2: *Principalele ţări de origine pentru refugiaţii care sosesc în Europa pe ruta mediteraneană (ianuarie-martie 2016)*[64]

Din analiza datelor statistice reiese faptul că, deşi comparativ cu aceeaşi perioadă a anului anterior, numărul persoanelor care au formulat cereri de azil a crescut semnificativ, în ultimele luni ale lui 2015 (în special octombrie şi noiembrie), lunile februarie şi martie 2016 sunt marcate de o scădere dramatică a acestuia, dar valorile sunt mai mari decât cele ale lunilor februarie şi martie 2015[65]. Scăderea numărului de cereri de azil s-a accentuat în a doua parte a lunii martie,

---

[63] Ibidem.
[64] Ibidem.
[65] Baza de date statistice a Înaltului Comisariat al ONU pentru Refugiaţi, URL: http://www.unhcr.org/pages/49c3646c4d6.html.

ca urmare a semnării de către UE şi Turcia a unui acord destinat reducerii numărului de imigranţi ilegali (semnat la 18.03.2016, în vigoare din 20.03.2016), asupra căruia vom reveni în cele ce urmează.

Perioada analizată (01.02.2016-31.03.2016) debutează cu o modificare, în unele cazuri substanţială, a poziţiei statelor membre ale UE faţă de problematica azilului. Astfel, notabilă este modificarea adusă de Parlamentul german în luna februarie[66], prin care legislaţia în domeniu este înăsprită, cu scopul de a grăbi procedurile de azil şi de a uşura modalitatea de deportare a migranţilor a căror cerere nu a fost recunoscută de statul german. De asemenea, este prevăzută organizarea de noi centre de găzduire, în care doar anumite grupuri de imigranţi vor fi primite, iar cererile lor pentru azil vor fi procesate pe parcursul a trei săptămâni, astfel încât să fie mai rapid repatriaţi cei care vin din aşa numitele ţări de origine sigure (adăugarea a trei ţări pe lista acestor ţări - Algeria, Maroc şi Tunisia – alături de cele deja definite ca fiind sigure: Bosnia și Herzegovina, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Serbia, Ghana, Senegal[67]) şi cei ale căror cereri nu au fost primite de statul german. O altă măsură ce afectează în special minorii care aşteaptă reunirea cu părinţii se referă la instituirea unui timp de aşteptare de doi ani pentru reunirea cu familia din Germania. De altfel, Germania este ţara care, în anul trecut, a primit cel mai mare număr de azilanti, aproximativ 1,1 milioane, majoritatea provenind din Siria[68].

O lună mai târziu, la începutul lui martie 2016, Germania şi Italia, prin intermediul miniştrilor de interne, au transmis Comisiei Europene o cerere pentru implementarea la nivelul UE a unui sistem de înregistrare a migranţilor şi pentru armonizarea procedurilor de selecţie a drepturilor pentru azilanţi. Printre principalele măsuri solicitate de cei doi miniștri sunt, pe de o parte, securizarea graniţelor externe ale Uniunii pentru a reduce fluxul iar, pe altă parte, repartizarea refugiaţilor pe teritoriul UE pe baza unui set de cote anuale[69], în condiţiile în care ţări precum Republica Cehă, Polonia, Slovacia şi Ungaria constituie cea mai puternică opoziţie la planurile europene de transfer a azilanţilor care intră prin sudul Europei. În plus, Finlanda şi Suedia au anunţat, în aceeași perioadă, că intenţionează să deporteze zeci de mii de azilanţi ale căror cereri au fost refuzate: Finlanda – aproximativ 20.000 de azilanţi care vor fi repatriaţi din cei 32.000 care au sosit în această ţară în anul 2015, Suedia – între 60.000 şi 80.000 de persoane

---

[66] DW, *German cabinet approves asylum legislation package*, URL: http://www.dw.com/en/german-cabinet-approves-asylum-legislation-package/a-19021974, 03.02.2016 şi DW, *German Parliament approves stricter asylum regulations*, URL: http://www.dw.com/en/german-parliament-approves-stricter-asylum-regulations/a-19072311, 25.02.2016.

[67] European Commission, *An EU „Safe Countries of Origin” List*, URL: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/ what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/ 2_eu_safe_countries _of_ origin_en.pdf.

[68] Ibidem.

[69] Preluare REUTERS, *Germany And Italy Demand EU Scrap First Safe Country Asylum Rule And Create 'Relocation System'*, URL: http://www.breitbart.com/london/2016/03/05/germany-and-italy-demand-eu-scrap-first-safe-country-asylum-rule-and-create-relocation-system/, 05.03.2016.

ale căror cereri de azil au fost respinse în vor fi deportate, din totalul de 163.000 de cereri primite în anul trecut[70].

Fluxul masiv de imigranţi de pe ruta mediteraneană a determinat NATO ca, la începutul lunii februarie, să trimită patrule navale şi supraveghere aeriană pentru a descuraja contrabandiştii, dar şi pentru a strânge informaţii şi a monitoriza fluxul migratoriu de-a lungul coastei greceşti şi a celei turce. În aceeaşi perioadă, şefii serviciilor poliţieneşti din Austria, Croaţia, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Serbia şi Slovenia au anunţat un acord comun pentru înregistrarea migranţilor şi refugiaţilor la graniţa dintre Macedonia şi Grecia, precum şi furnizarea de transport către Austria a migranţilor şi refugiaţilor selecţionaţi.

O lună mai târziu, acordul semnat de UE şi Turcia pentru reducerea, chiar stoparea, fluxului de migraţie ilegală a stârnit o serie de controverse în ceea ce priveşte drepturile omului. În linii mari, acordul prevede ca toate persoanele care nu au dreptul la protecţie internaţională în Grecia să fie returnate în Turcia conform Acordului de readmisie semnat de aceste două ţări în urmă cu 14 ani, cu alte cuvinte, migranţii ilegali sosiţi în Grecia via Turcia vor fi returnaţi în aceasta din urmă, cu scopul închiderii rutelor migraţiei ilegale şi deschiderii căilor legale de obţinere a azilului. În schimb, statele membre UE vor accepta câte un refugiat sirian din Turcia, ţară în care se află circa 2,6 milioane de refugiaţi sirieni, pentru fiecare dintre cei returnaţi şi vor grăbi procesul de liberalizare a vizelor pentru cetăţenii turci. Conform acestui acord, oficialii europeni prognozează ca, până la mijlocul lunii mai 2016, să fie realizate cel puţin 20.000 de cazuri de relocări[71]. Principala critică la adresa acestui acord este formulată de organizaţiile umanitare, în special Amnesty International, şi se referă la faptul că scopul oficialilor europeni este să ţină problema refugiaţilor la periferia Europei.

Acest acord a fost convenit într-un context în care ţările europene aflate pe ruta spre Austria şi-au închis deja graniţele pentru refugiaţi – Macedonia (graniţa cu Grecia), Serbia, Croaţia, Slovenia şi chiar Austria –, ruta balcanică devenind, astfel, inoperabilă. Această situaţie va determina creşterea fluxului de refugiaţi pe ruta est-mediteraneană, spre Italia (Turcia-Grecia-Italia), unde, în primele două luni ale anului a fost înregistrat un număr de 122.877 refugiaţi, dintre care 58.871 din Siria, 31.936 din Afganistan şi 21.095 din Irak[72]. De asemenea, Bulgaria a anunţat, la sfârşitul lunii martie, că va închide graniţa cu Grecia, iar aceasta din urmă se află în prezent într-o criză accentuată. În acest sens, Comisia Europeană a decis alocarea pentru Grecia a unui ajutor umanitar de urgenţă de 700 de milioane de euro pentru următorii trei ani (adăposturi, mâncare şi îngrijirea migranţilor), iar Înaltul Comisariat al ONU pentru Refugiaţi a

---

[70] Ibidem.
[71] European Council, *EU-Turkey statement*, 18.03.2016, URL: http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/
[72] FRONTEX, *Migratory routes map*, URL: http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/migratory-routes-map/.

propus un plan de măsuri care include sprijin acordat acesteia pentru a gestiona urgenţa umanitară. Planul, prezentat la începutul lunii martie la Reuniunea şefilor de stat şi de guvern din UE şi Turcia, mai include următoarele măsuri:

- aplicarea integrală a aşa-numitei abordări „hot spot" şi relocarea solicitanţilor de azil din Grecia şi Italia;

- returnarea persoanele care nu se califică pentru activitatea de protecţie a refugiaţilor, inclusiv în baza acordurilor de readmisie existente, ceea ce a fost realizat ulterior prin acordul dintre UE şi Turcia;

- asigurarea respectării tuturor directivelor UE în materie de azil între statele membre;

- asigurarea mai multor căi sigure şi legale pentru refugiaţi să călătorească în Europa în cadrul programelor gestionate (umanitare, sponsorizări private, reunificarea familiei, burse pentru studenţi şi programele de mobilitate a muncii), pentru a reduce şi chiar elimina migraţia ilegală;

- protecţia persoanelor în faţa riscurilor fizice, protecţia copiilor neînsoţiţi, măsuri de prevenire şi combatere a violenţei sexuale, discriminare de gen, îmbunătăţirea operaţiunilor de căutare şi salvare pe mare, combaterea traficului de fiinţe umane, precum şi combaterea xenofobiei şi a rasismului în ceea ce priveşte refugiaţii şi migranţii;

- dezvoltarea la nivel european a unor sisteme de responsabilitate pentru solicitanţii de azil, inclusiv crearea de centre de înregistrare în principalele ţări de sosire, precum şi înfiinţarea unui centru de distribuire a cererilor de azil într-un mod echitabil între statele UE[73].

Aceste evenimente au creat mediul oportun pentru aducerea în discuţie a potenţialităţii renunţării la spaţiul Schengen, însă analizele au demonstrat că o asemenea decizie ar determina costuri economice şi financiare mult mai mari decât cele corelate gestionării crizei refugiaţilor. Deocamdată, a fost reintrodus temporar controlul la frontierele interne, după cum urmează:

- Austria: 16 noiembrie 2015 – 16 martie 2016, la toate tipurile de frontieră, în special la frontiera terestră dintre Slovenia şi Austria;

- Belgia: 24 martie – 12 aprilie 2016;

- Danemarca: 4 ianuarie – 3 mai 2016, la toate tipurile de frontieră, în special la frontierele maritime şi terestre cu Germania;

- Franţa: 13 noiembrie 2015 – 26 aprilie 2016, la toate tipurile de frontieră;

- Germania: 14 noiembrie 2015 – 13 mai 2016, la toate tipurile de frontieră, în special la frontiera terestră dintre Germania şi Austria;

---

[73] UNHCR, *Stabilizing the situation of refugees and migrants in Europe, Proposals to the Meeting of EU Heads of State or Government and Turkey on 7 March 2016*, URL: http://www.unhcr.org/56d94f7e9.html.

- Norvegia: 15 ianuarie – 15 martie 2016, la toate tipurile de frontieră, în special în porturile cu legătură între frontierele interne;

- Suedia: 10 ianuarie – 9 martie 2016, la toate tipurile de frontieră, în special în porturile sudice şi vestice şi podul Öresund Bridge între Danemarca şi Suedia[74].

În ceea ce priveşte România, la începutul lunii martie au sosit la Centrul Regional de Cazare şi Proceduri pentru Solicitanţii de Azil din Galaţi primii refugiaţi repartizaţi României conform cotelor obligatorii agreate la finalul anului trecut de liderii europeni, ce prevăd ca ţara noastră să primescă în următorii doi ani un număr de 6.205 refugiaţi[75].

În ansamblu, deşi în lunile februarie şi martie 2016 a fost înregistrat un număr mai mic de refugiaţi/imigranţi, respectiv, de cereri de azil decât în lunile anterioare, nu putem aprecia că această tendinţă va fi păstrată. Închiderea rutei balcanice şi acordul UE-Turcia vor determina, pe de o parte, folosirea unor noi rute pentru refugiaţi/imigranţi ilegali şi, pe de altă parte, vor crea oportunităţi de dezvoltare a noi reţele de trafic de fiinţe umane. În acest context, rolul FRONTEX va spori, iar UE va fi obligată să operaţionalizeze acordurile de readmisie existente.

---

[74] Conform Ministerului Afacerilor Interne/Schengen Romania, URL: http://www.schengen.mai.gov.ro/index09.htm.

[75] DC News, *Primii refugiaţi ajung joi, 3 martie, în România*, 02.03.2016, Url: http://www.dcnews.ro/primii-refugia-i-ajung-maine-in-romania_498912.html.

UNIVERSITATEA NAŢIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”

Corectură: Daniela RĂPAN

Lucrarea are 30 pagini.

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şoseaua Panduri, nr. 68-72, sector 5, Bucureşti
E-mail: cssas@unap.ro
Telefon: 021.319.56.49 Fax: 021.319.57.809

431/2016